

„W ŚWIECIE SARMATY”

ELŻBIETA
PAPROCKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii w szkole ponadpodstawowej w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Jadwiga Iwanowska
Jan Bielecki
Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

„W świecie sarmaty”

Klasa/czas trwania:

II/90 minut

Cele

Uczeń:

- charakteryzuje ideologię sarmatyzmu oraz przedstawia jej genezę;
- omawia zjawisko orientalizacji kultury polskiej;
- opisuje wygląd oraz cechy sarmaty;
- przedstawia literackie przykłady postaw i mentalności sarmackiej.

Metody/techniki/formy pracy:

- projekt edukacyjny (międzyprzedmiotowy).

Środki dydaktyczne:

- środki: cykl artykułów, które można odnaleźć pod hasłem sarmatyzm na stronie: <http://www.wilanow-palac.pl/pasaz>, palus sarmatica.

Literatura:

- Wacław Potocki, *Transakcja wojny chocimskiej*.
- Jan Chryzostom Pasek, *Pamiętniki*.
- J. Tazbir, *Kultura szlachecka w Polsce. Rozkwit, upadek, relikty*.

Źródła:

- M. Sobańska-Bondaruk, *Wiek XVI-XVIII w źródłach*:
- *Instrukcja Jakuba Sobieskiego dla Orchowskiego, wychowawcy jego synów*, s. 274;
- *Jakub Sobieski do synów w Paryżu*, s. 275;
- *Opis pogrzebu hetmana Stanisława Koniecpolskiego w Brodach w 1646 r.*, s. 277;
- *Jan Chryzostom Pasek o bitwie pod Połonką w 1660 r.*, s. 279;
- *Jan Chryzostom Pasek o pojedynkach*, s. 281;
- *Jean de Laboureur o kapnikach*, s. 293.

Przebieg lekcji:

1. Na trzy tygodnie przed planowanymi zajęciami nauczyciel przydziela zadania grupom oraz instrukcje projektu.

Grupa I

Przygotujcie wystąpienie na temat genezy sarmatyzmu oraz jego najważniejszych założeń ideologicznych. Wykorzystajcie informacje dostępne w Internecie, literaturę i źródła.

Grupa II

Przygotujcie wystąpienie na temat religijności sarmackiej. Wykorzystajcie informacje dostępne w Internecie oraz źródła i literaturę.

Grupa III

Przygotujcie wystąpienie dotyczące sarmackiego pogrzebu. Wykorzystajcie informacje dostępne w Internecie, literaturę i źródła

Grupa IV

Przygotujcie wystąpienie dotyczące orientalizacji kultury polskiej oraz ubioru Sarmaty. Opiszcie i zaprezentujcie wygląd typowego Sarmaty. Wykorzystajcie informacje dostępne w Internecie, źródła i literaturę.

Grupa V

Przygotujcie wystąpienie dotyczące sarmackiej gościnności oraz stosunku do obcych. Wykorzystajcie informacje dostępne w Internecie, źródła i literaturę.

Komentarz metodyczny

Proponowany scenariusz jest próbą realizacji projektu międzyprzedmiotowego z historii i języka polskiego. W planowaniu pracy uwzględniono wymagania podstawy programowej z obydwu przedmiotów w zakresie rozszerzonym. Zlecając wykonanie projektu uczniom, nauczyciel podpisuje z uczniami kontrakt, przekazuje informacje dotyczące źródeł i literatury oraz arkusze oceny projektu i samooceny ucznia oraz ustala termin konsultacji na tydzień przed planowaną prezentacją projektu. Prezentacja projektu może odbywać się w obecności jednej klasy lub w szerszym gronie. Nauczyciel stosuje ocenianie kształtujące, odnosząc się do znanych uczniom kryteriów (zob. program nauczania, ocenianie).